

Nõudke esimese talve õppijatele kodus ja koolis

P. Rättelepa

Emakeele elawad healed

† roomat 25 fop. 14 room. 50 fop.

Lähebundes: Üvemiis on jelle aasta augusti tuu Hariduse pääval Tartus naastu iõõstub.

Malitfufe poolt finnitatud

Tantfukuneti-kosi

Mășandmisi efimeșteie fûaisteie **nîcîndîteie** ia era:

Tantfu-kursustele

algajate ja osinajate jaoks wõtan wastu kuni 15 septembrini, kella 12—1 ja kella 3—4, Peterburi nri. 59. Kolmapäew, neljapäew ja reed ei ole fõnetundisid.

Togawaral Berliini, Wiini ja Londoni tantsufunkniffud kongressi fuure-kiitujega wastundetud uued ja igafugu teised näite: (balett) tantsud, Mstifuid pidu, rahmuse- ja funkntantsufid õpetan igal ajal; muu seas uuderfid: „Two step,“ „Major,“ „Toreador,“ „Vilboque.“ ine. Carius, Rietburi uul. nr. 59.

tantisufunsti ülemõpetaja.

Karl Helmer.

Immaprouad

T. Grossberg

10

A. Tannenbergs

annavad head nõu ja abi ja võtavad
jooni peale enesete juurde sobu pöetama.

Петербурі unl. nr. 14.

1. trepp

Baua unl. nr. 3. 1. trepp

August Dikker.

Vritööstus

Tartus Uueturu uul. nr. 7.
Elektri-kellade missetadmine; gram-
mofonid, muusika-kapid, seina- ja
kõige peenemad taskukellad pa-
andatakse hoolsa ameti-osawusega
muinasiutulise odawa hinna eest.

Sheet 116 13--14 gastone

lehekandja

no file

leigb teenistust Olemisla font. Ei mäl. 1.

अभिज्ञान शिखर

nahakaupa

müller odawalt.

Hiisana fa utimetiua

rauakaupa.

naqu bangung, labibald ine

Stärken und Vorteile

B. Koffin.

Stambotomie nr. 23.

I. Zartn

hambakliinik

Mitt. univ. nr. 3, Febr. 229

Awatud terwe pñew

Ģanimaštie aŗetunine, plombeerimine
ja uŗlijatibabimine maluta.

Smith. Hambad.

(sullast, portselaniist). Massi ravisjemise eest võetakse arstivalitijule poolt liimitud mabala tafiü lärele.

Üus weike maia

Tähe nullitja võres olema ehituse plat-
ilaa. Mis on? Mida teha? Kuidas?

Teie nägata heaste ja odawaste

meeste- ja
naester.

ainult

walmis riidrid

S. Kaplan & Presli juurest

Tartus, Aleksandri uul. 8/10.

Teadaandmine.

Uus Tartu riide-wärwimise
ja keemialise pesemise töökoda

Karl Alajan

Tartus, Hobuse uul. nr. 9, naistu Arameri apteeki.

Annab kõigele annetatud Tartu ja ümberkandjale rahwale teada, et minna oma riidewärwimise ja keemialise pesemise töökoja 1-sest septembrist awanud olen ja palun kõiki oma rehte tööand-misega minna inimesi ettepoole toetada. Töödatakse kõige uuemate masinate jönl. — Töödele wõetakse wastu:

Kõiksugu willaste ja poolwillaste kangaste **wärwimist** igasugu wärwides, niisama ka **wanutamist**, **pressimist** ja **dekateerimist**.

Kõiksugu meeste- ja naesterahwa ülitõmbade ja igasugu muude riide **wärwimist** ja **keemialist pesemist**.

Kõõ tehtakse harratikuks ja ruttu walmis.

Kõige annatusega

Karl Alajan,

end. Wera ja Stämperi wabriku meister.

Tien me
kellade parand. töökoja
awanud **Wastuse uul. nr. 15,**
wastu „Marstise Jõepa“, kus saavad
tasku-, laua- ja seinakellad
kõige harratikuks parandatud, ning
töö eest täiesti wastutus. Austusega
J. Eller.

Olewiku

firjaosinid on ilmunud ja kõiki de
parematest raamatutampudest
saada:

1. **A. Saal** — Keetüft nõidu-
fest, rahwalik-teadust, firja-
tüft hind 10 kop.
2. **W. Buck** — Jumala rahwas,
nowell, h. 10 kop.
3. **E. Wödt** — Selinad, lega-
meesteoori laulut, h. 35 t.
4. **A. Grenzstein** — Tõulikut
wastu, poliitiline lendfiri,
h. 8 kop.
5. **A. Grenzstein** — Modumaa
torraldus, loitiapolitiitiline
firjatöö, h. 80 kop.
6. **A. Grenzstein** — Panfrott
tulenus, lendfiri, h. 35 kop.
7. **A. Saal** — Jaawa, firjeldus,
h. 10 kop.

Olewiku tellijad saavad kõik
nimetatud raamatud, peale
Selinade, lehe talitusest **poole**
hinnaga.

Elwa.
Tõewapõlbitõda at
mull puhapõmadel
 annatud.

füsimustega ühineda, huurt rahvuslikult waenu äratada ja seisu-
orra niituguseks muuta, et laine-
mõistus kõrwale jääb ja toores
jõud tegewusse astub. Sellepärast
on niitugustes asjades wõima-
mata ette ära näha, misuguse
pööre asi wõtab ja kuid prohwetid
wõiwad walelikkudeks saada.

Agatahes ei ole inimeseloo lastu-
pärast Zaffa-Prantuse sõda Ma-
rroko asjus mitte tarwis. Enne-
tus oleks, kui ühisel omalasti
pühidjatel forda läheks waenulisi
tuundumisi Zaffa- ja Prantuse
rahwa wahel nii juureks kaswa-
tada, et need rahwad teineteist hä-
witama hakkawad.

Keelte õppimise asjus

Viimasel ajal on üsna laiali-
jelt püütud Esperanto keelt kogu-
maal õppimiseks soowitada, kui
keelt, mille abil inimesel kõl ma-
ailm tahti oleks. Paljud noore-
mad inimesed on seda keelt isä-
ppimise teel omandama hakkanud.
Need õppijad on enamaste teist-
miste footiharidusega isilud, kes õp-
pida tahawad, aga tarwiliste juha-
tuse puudusel jägedaste ei tea,
mida diete tuleks õppida.

Itma et Esperanto wäärtusesse
ja tulewikusse siin puutus, peame
siisgi tarwilist nööri keeleõppi-
jaid siin kohal hoiatada, et nad,
enne kui nad oma jõudu ja aega
uue keele õppimiseks tarwitama
hakkawad, selle peale waatafiinwad,
misugune keel neile kõige tarwi-
likum ja kasulikum õppida on.

Noored mehed ja naesterahwad,
kes weiste hariduse on saanud,
selle hariduse abil omale ülespida-
mist tahawad teenida ja tema
täiendamiseks keeleli pilanawad õp-
pida, peakfinwad keelte õppimise
järele siin forda pidama:

Wenekeele järele tuleb ära õp-
pida kõige enne Zaffakeelt. Seda
keelt ei ole mitte ainult Baltimaal
waja, kus ta kohaline keel on,
waid ka siinimiste kubermangudes.
Weterburis ja teistes linnades woi-
wad Zaffakeelt oskajad eestlased
palju paremaid teenistuse kohtasid

saada, kui need, kes seda ei oska.
Weistima haridusega wenekeste
keskel on Zaffakeele oskajaid wäga
wähe. Seltsamal ajal tarwita-
takse aga ärielus Zaffakeelt. Sel-
lest tuleb, et Baltimaa inimesed
Wene linnades mitmetugustes äri-
des ja kontorites hõlpiaste kohtasid
wõiwad leida. Teine keel, mis
ärielus isäranis tarwis läheb, on
Inglisekeel. Kes seda hästi os-
kab, sellele on maailm rohkem
awatud kui kõigile esperantistidele
koffu.

Kolmanda tähtsusega on Prant-
fufkeel. Koolides teiab ta meil
Zaffakeele kõrwal ja järele, ärielus
ei ole tal aga mitte seda tähtsust.
See on Wenenmaal.

Alles siis, kui need keeled fuus
ja läes on, wõib muude keelte
juurde minna ja kui aega ning
tahtmist, ta Esperantotgi õppida.

Meie noortele inimestele tee-
wad wõdaste keelte õppimist mit-
metugused tingimised raskeks. Et
oma jõudu, aega ja raha kofku
hoida ja midagi kasulistku õppida,
ei tohi mitte uisapääha tallitada.

Vraagustes rahwuswahelistes
keeltes, nagu Zaffa-, Inglise- ja
Prantfufkeel on, leiad nende keelte
õppija nendes keeltes olewa fir-
janduse läbi enelele Vääne-Euro-
pas kultuurilma awatind olewat.
See teeb need keeled teistest kalleist
soowitawaks. Esperantokeel wõib
nende keelte kõimal wäga wähe
pakkuda, nõuab aga oma õppi-
miseks inimeselt, kes wõdraid kee-
leid ei oska, niimata waewa ja
aega, kui elawad keeled. Selle-
pärast on see ehtituse, kes tar-
wilisemad ja kõigiti kasulikud
keeled kõrwale jätab, et Esperan-
tot õppida.

Siidagu seda meie noored keele-
õppijad silmas ja ära unustagu
ta need ära, kes Esperantot soo-
witawad.

Äga inimene peab seda õppima,
mis tal kõige enam tarwis on ja
mis talle wõimalikult teeb laie-
mat filmaringi omandada. Äga-
ja jdu puudusel jääb tekegi õppi-
mine puuduliseks. Sellepärast on
siin mõistlikku ettewaatust waja,
et niitugustes asjades peale aega ja
jõudu ei tarwitataks, mis tähtsu-
seta on, kuna tarwilised asjad tei-

sele astmele wõi koguni kõrwale
jääwad.

Weel wõi müügitur- gudest

Winenwal korral räätiin mina, et
Wenenmaa wõi Inglismaa turul
odawamalt hinnotakse, kui teiste
maade oma, seda nähtust nende
olude ja korralduste arwesse
pannes, mis meie juures walitse-
wad. Sellel ajal on aga weel
teisi põhjusi, mis mitte wähem
tähtsad ei ole ja mida kaupluse
halwase korralduses, kohale woos,
alalhoidimises ja muudes otjida
tuleb. Oma omaduste poolest ei
ole Wenenmaa wõi konfurentide
omast aga fuugugi halwem: seda
on inglased wiimase ajal ära tun-
nud ja sellepärast on ka ndu-
mine tema järele märkalt tõu-
nud.

Wenenmaa wõi läheb Inglis-
maa turule hea ja halb kõl läbi-
fegi, mispärast otjia mitte küllalt
finbel ei ole, et ta hea fauba
saab. Sellepärast ka tema hind
Londoni turul nii madal on ja
palju kaupmehi ei tahagi seda
tellida. Selle halbtuse eemale-
hoidimiseks on inglased oma agen-
did Siberisse kahtnub, kust seni-
ajani Wenenmaa wõi wäljajawedu
fuuremat olalt oli, kes seal wõi
koffit ostawad ja ise wälja wa-
wad, sel wiisil seda kaupluse haru
kohalikude elanikkude käest ära
kistudes ja seega neile fuurt kahju
tehes. Meie konfurentide juures
on sellepoolet hoopis teine lugu:
nende juures waadatakse fuure
hoolega selle järele, et sealt wäl-
jajawetaw wõi näo poolest ühtlane
ja ühesuguse omadustega oleks.

Australias ja Uuel-Wenenmaal
on isäraliised inspektorid ametis,
kes wäljajawetawa wõi headuse
järele waatawad ja ainult pare-
maid fortijid maalt wälja laie-
wad, mis üle nad sellekohased
tunnistused wälja annawad. Need
tunnistused saadab müüja otjia
kätte, ja wiimane wõib seal juu-
res täieste julge olla, et ta juft
seda fortu faupa faab, kui ta otjis.
Kootfinmaal annab ametikoht,

mis wõi järelewaatuseks wäljajawo juures sisse seatud on, wõimabridetule kolme kettist tunnistusi wälja. (Sünnie järgu tunnistused laawad firmad, kelle wõi fees 3 aasta jooksul mitte lordagi alla 10, % ja üle 16, % wetti ei olnud ja mitte lordagi hallituse iduul, itere liierimise puudust ja ka pakkimise wigadit ei märgatud. Teise järgu tunnistused antakse firmadele, kes wee üsaldusesse ja hallitustesse puutuwalt eelniste tingimiste alla läinud. Kolmanda järgu tunnistused laawad firmad, kes 3 aasta jooksul wäljajawda mikselt lõbawaga tunnistatud u did walmistatiwad.

Winnafel ajal on Wene aja-firjadufes loowiawaldusi kuulda wale tulnud, et ka meie juures walitus niitugufed ametiisid tegeuwesie paneks ja selle kontrolli oma kätte wõtaks. Selle loowi teostatgeuuseit loodetakse Wene-maa wõikaululele wäga suurt kahju ja edu, sest et teega ühtlasi ka meie faubabojate loowidele wastu tullesse. Zenujani on see aga ainult loowiks jäänud.

Teine suur puudus on meie wõi turlewõimise korraldukes. On ju küll raudeedel igalpool jääwaguniid ja paistab wälja, nagu oleks aii kõige paremas korras. kuid mis aitawad need waguniid, kui jääd ei ole siia sisse panna; ja kuigi teida sinna pannakse, siis tehafe teida nii lobakalt, et kellest suuremat kahju ei ole. Meie loomumaa oludes see asjaford küll wõit suurt mõju ei awalda, kuid tähelepanemise wäärt on ta siiski. Kirsjama puudmoad raudee jaamades ja ümbertaadimise kohta des sellekohased ruumid, kus wõid alal hoida.

Ka sellest küljest on Austraalia ja Uus-Meremaa meist laulele ette jõudnud.

Äsõõstus ilmatuult kaswab iga päewaga ja läheb ifka ägedamaks ja raskemaks. Ägaiks piinab paremat ja raswamat hantalt teife eest ära näpata, ja kes siin küllalt hoolas ja kulusas ei ole, ning enast olude kohtaelt sisse leada ei oska, peab ogarama ja targema eest toganema ja ülejäänud palutestega leppima. Tahame meie

ilmatuult tutu tuua, siis on tingimata tarwis, mitte ainult nende turgede nõudmisi tunda ja neid täita püüda, waid meie peame wee meie konturentide tugeuust ja asjaajamist tundma õppima ja püüdma, kui ka neist mitte ette jõuda, siis vähemalt nendega liies sammuda.

Wineuokes kirjas räägitiin mina wõi wäljajawest Inglismaa turule. Täna waatame, kuidas Wenemaa wõi wäljajawega ütleidbe lugu on.

Soliameti departemangu aruande järele lajuneb wõi wäljajawdu Wenemaal järgmiselt:

Aastad.	Wahand. puud.	Wahand. wli.
1905	2.336	30.653
1906	3.164	44.400
1907	3.638	47.456
1908	3.111	45.486
1909	3.454	48.401
1910	3.421	50.882
1911 (5 kuud)	1.451	20.907

Nendest huumadest tuleb suurem osa muudugi Siberi wõi arweesse panna, kust 90 % terweist wõi iaagist Baltimere laadamate läbi, isearanis Hindawi laudu, wäljamaale läheb. Tähtsamad wõidumistamise ringkonnad Wenemaal on Sibir-Siber (Barnauli, Enski ja Kurgani maakonnad) ja Euroopa Wenemaal Wologda, Jaroslawi, Nowgorodi ja nende naabruse kubermangud. Siberis töötawad igalpool ühispiimatali tuled ja ka Euroopa Wenemaa kubermangudes ahutatakse neid igalpool, milleks semmwood palju kaasa aitawad. (Järgneb).

Wäljamaa

Amerika. Amerika põd. l. m. e. d. a. s. t. u. w. a. d. ü. h. e. n. d. u. s. e. f. e. Uus N. m. kirjutab:

Wabettkauplajate sõrwalte toimeamiise ja elutarwiduste hindade alandamiseks pidatiwad 50 New-Yorki ja Pennsilwania farmerite laadifut siin koosolekut. Delegetid ütleswad, et nad ühe miljoni farmeri eitajad ja ka aruawad, et põllusaaduste turuhinda 10% wõrra alandada wõib, kui wabettkauplajatest lahti laadakse. Nad

tahawad New-Yorki turu, wõi kessjama ahutada, mis turgandate farmerite produktiisi otsekohe tarwitate kätte toimetaks. Farmerite ja Tarwitate ühisuul on 1.000.000 põdustapitali, mis aga lergeste wõib 5.000.000 peale tõrgendada. Loostus on New-Yorki turgu mõne nädala jooksul awada ja kui see õnnestab, lebaama teistes suurtes linnades teha. Suhtiw delegat. Kjelgaard, ütles:

„Meie oleme ühisufe asutanud, lootes, et meil lorda läheb trustist kelle läbi lahti laada, kui meie ise oma fauba turule toome. Kõik, mis farmerit selleks tarwis läheb, on müümisel organisatsioon, ja see on wõimalik, kui ta teistega kooperatiwlielt ühineb. Meie organisatsioon on selle plaani järgi wälja töötatud ja nüüd oleme walmis algama. Kogu maa farmerid on meie selja taga ja sellepärast ei ole nurjamiuehit farta. Praegune toidunaine tõrge hind tuleb farmerite kooperatiwi puudusest. Nüüd on meil ometi lord ilmad lahti laimud, nii, et meie kelle tähtsa küsimuse otustamise kallale oleme astunud.

Marokko küstmus. Zaffamaa tahab Marokkos Prantuse-maa peale suuri poliitilisi wastustusi weeretada, ise aga kaalt suuri ainielisi kisketulekuid laada. See on otus, mis senistest teadetest Zaffa- ja Prantusemaa waheliste läbirääkimiste üle wälja lugeda wõib. Zeefama asjaolu on ka põdijufes, mis Marokko küsimuse nii põnewaks ajab.

30. aug. oli Prantuse ministrite nõukogu koosolek, kus Zaffamaa ettepanekute peale wastust loffi kaati. Zeda wastust loetaks diplomatisties ringfondades lõpulisks ja arwataks, et sellega küsimus ära otustatakse. Wastufe küst teatafs, et see õigerahulilist toonil antawat, ühtlasi aga ka kindlast ära näidatawat, kus järele andmise wõimata on.

Arwatavasti kaawad läbirääkimised weel mõnda aega kestma, mis sõkaturfuf siinbimud erutust, mis praegugi weike ei ole, weel laiemale laugueda lafeb.

Käesolewa nädala algul peates Zaffamaal kuulujutt laiale, et

Wene walitlus oma raha, mis tema poolt Saksa bankadesse sisse maksetud on, tagasi on nõudnud. Saksa walitlus walitab Woffi telegraafi-talitust teatama, et see kuulujutt täieste wale on.

Weel teatati, et Saksa tagawa-raq-wälisfel, kes wäljamaal elawad, 15. sept. kodu kutsutud olewat. Sellekohane telegramm on ka Riias saadud.

Riias selgub, et erutatud meeleolu sellel teatel omalt poolt idja põhjenduseks on pannud, feit et kütte muud midagi ei tähenda, kui Saksa riigi igaaastast tagawa-wäliste harjutusele wõtmist, mis müüd selamaal ajal, nagu waremalt igal aastal, ette wõetud on.

Saksa jottsal - demokradid ja idja. Saksa jottsal-demokratide kongress, mis 20. aug. Jenas ära peeti, tegi wälja otsuse idja wastu. Otsuses üteldakse, et Saksa Prantstule idda lahtlemata terve ilma jõhke ette toots, mis inimke-foote muudugi suureks õnnetuks oleks.

Ärewus Pariis. Prantstule pealinnaft teatatakse, et ärewus idja kartusel feal wäga fuur olewat. Paljud inimefed sõitawat linnast ära.

Londoni rahaturg oli senijani idja kartusel tellitud ärewuse wastu täieste tuim. Riias aga on ta feal erutust tunda. Aug. lõpul langefuwad rahapaberite hin- nad dige huntawalt.

Perfa segadused, millele end, ichadji wägede ühekorbe koatuse läbi lõppu loodeti, lähewad järjeft suuremaks. Mohamed-Ali wõid ei ole kuugeltgi weel fõit wõide- tud. Zalar ud Dauleh läheneb Tabritele. Teel wõitfuwad terra wäed Marandi linna pearegu ilma wõitluse ta ära. Kuulda on, et mäsafjad ka mujal naltistule wä- geid raskesti olla lõõnud. Tehe- ranis ei ole weel otustatud, kes wõiduriikka Zalar ud Dauleh wastu wäejuhatajana wälja läheb.

Kanaste segaduste mujul on feisuford otte wäljafannatamataks läinud. Idõd ei tehta, ega põidu ei harita enam. Sõbrad kui ka waenlased wõdawad fealt, kus wõtta on, f. o. riisfuwad inimefi,

kellele weel midagi järele jäänud on. Talwets on fuurt nägja oo- data, mis wiletsute wiimastele ti- pule ajab.

Kus wiibib praegu Mo- hamed - Ali? Selle küsimise peale otfinad ajalehed wastust, aga ei leia. Teheranist teatatakse, et Astrabadis olewale Wene kon- suule juba habe näbata cest üles- andeks olewat tehtud end, ichadji ahupaifa teatawaks teha. Seni- ajani ei ole konsul ülesannet täita hnutud.

Dafusse teatati, et Mohamed-Ali peale Arichad ud Dauleh wä- gebe koatuse Waruschji Wene kon- sulati olla pögenenud. Raotus ole- wat tema peale sedawõrd mõju- nud, et ta enam muu peale ei mõtlewat kui pögeneda. Wene walitluse agent on Peterburist jä- relle küünud, mis ta end. ichadji- gale wõtmata peab.

Ohwurid sõjajumalale. Hil- juli ilmus Sakamaal Nautilusji nimeline aastaraamat, mis näitab, kui palju Europa riigid aastas Maršile ohwerdawad, f. o. kui palju nende sõjawägede ülenawalpidamine maksab.

Anglistmaa kulutab idjanpae peale 1.816 milj. frnati, Wenemaa — 1.607 milj. fr., Sakamaa — 1.574 mil. fr., Uhisriigid — 1.368 milj. fr., Prantsummaa — 1.315 milj. fr., Austria-Ungria — 686 milj. fr., Italia — 591 milj. fr. ja Japan — 484 milj. fr.

Wenemaal tuleb iga elaniku kohta 8,52 fr. maawäe ja 1,94 fr. merewäe heaks; Prantsummaal — 22,67 fr. maawäe ja 10,52 fr. merewäe heaks; Sakamaal — 15,39 fr. maawäe ja 8,56 fr. merewäe heaks; Anglistmaal — 15,12 fr. maawäe ja 25,05 fr. merewäe heaks.

Kui kulutab Prantsummaa maa- wäe peale idige rohkem ja Anglis- maa merewäe peale.

Kokku annawad nimetatud riig- id aastas 9¹ : milliarði sõjawa- gede peale wälja.

Wenemaa

Peterburist. Tähelepane- misewäärilised otstused Peterburi Eesti Hariduse- feltsi koalide asjus. V. jaoskonna eestseisus on oma koos- olekul 23. augustil järgmised ot- sused wastu wõtnud:

Zeda silmas pidades, et kütte- lise haridusega noored inimefed kohalikkude tingimiste juures pa- remine ja tsergenine teenistust wõidwad leida ja igapäewast leida omale teenida, jõudis jaoskonna eestseisus otsustada V. kooli 4-klassi- liseks taubandusekooliks ümber muuta.

Peale selle otustas jaoskonna eestseisus oma kooli juurde awa- listtu raamatukogu ja lugemistuba seftsi liistmete jaoks awada, et tel- lega seftsi liistmete kaas enam waimlist fidet luna ja neid seftsi liimber fogida.

Wiimaks mõtles jaoskond ipor- diofakonda elute kuttuda, põhjus- mõtte „terwes kehas ahub terve waim“ järel täies. Etsies on kawatsetud Mülleri sistemi järel fehabarjutusi ja liht gümnastikat teha, Noosti gümnastika jaoks tel- lekohafeid riistu muretida, weh- lemiseharjutusi ühe teada jne. Regamõdda minnafe tergejdustitu harjutustest ka rasejdustitu peale üle. Spordiofakonna jaoks tarwis- minewad asjad, nagu maabulid, parallell-brushid jne. laawad tar- wistitu humma liimeraha kottutu- temisel koge ära otsetud. Salwel wõdataft fuuside joosimine ette, fuwel mitmekuugud mängud, nagu jalapallimäng, lawtenis jne. Peale selle tahetasse ka ujumise läbi feha- tarastust otstida. Spordiofakonna liimemassuks määrati 3 rubla.

4. Teat.

Semswode hariduse-kon- greffe Moskwas. 30. aug. lõp- pes Moskwas kemsuwestegeatase ha- riduse-kongreis. Koosolekid seftsi- wad üle näbada. Teat tehtud ot- sused peeti nii tähtsatel, et tele- graf nende üle igapäew teateid fõi. Kuia meil fõidide otstuste toomiseks ruum puudub, tähenda-

me nendest ainult tähtsamad hia ülesse.

Rõige pealt tunnustati tarviti- leks, et üldeldine alghariduse and- mine kõige Wenemaal üsle teat- laks ja footiskäimine fundustileks tehtaks.

Mitufootide kohta awatati footwi, et need hariduse ministe- riiumi alla teatafs.

Hõdraste rahwaste algufootide kohta tunnustati emakeel õpetelena tingimata tarwilileks, kusjuures Wene keele õpetamisega juba õi- mefel aastal alguft peab tehtama ja nelja õpeaasta footful afi mi- langele wiidama, et laus Wene keeles tarwilileft rääkida ja kirju- tada oskab.

Algufootide õpeaega footutati nelja aasta peate pikendada.

Meolõpetaja palga alamäära footutati 600 rubl. kindlaks teha, kusjuures teenistuse teitwise järele palk tõusma peab.

Kõik õhtused kaadetatse fuber- mangu- ja maakonna-femistwoode- fätte ja awatatafs ja kõigile neile ühtlalt footwi, et femistwod nende teoks tegemiseega kobe peate haki- faks.

Järqumist kongreisi tahetaks ka- aasta päraft Moftwasfe footu tut- tuda.

Samara kub. Kälja tu- le l. Subermangu femistwoopatus, nagu teada ligi 7 mitjoni rubla nälja wastu wõitlemiseks. Peate selle ou weel ka maakondade femistwod fimeed fummad palunud. Subermangu komisjon arwab, et peate 8 mitjoni punda födqwiija waja läheb, ja fimeiwilja pöidude- de fenneiwiljaks ka üle 8 milj. punda ära futub.

Harkowif. 1905. a. k o h- tu a f i. Harkowi kohtupalatis arutati linna elektriiaama teeni- jate itreigi asja. Tsekrifjad oli- wad 1905. a. palja fultõrhafe nõudnud. Palat mõistis faetufu- atused wabaks.

Odessa linnapeatit kindr. Tol- matichew jääb mõjurwate pifute nõudmiste peale mõncks ajaks ane- tistse ebaft. Tolmatichewi wote- hoidjad teletawad, et Odessalt ai- nult fiis riigivolitfoguse parem- poolfe eratõuna mees walitafte, kui

Tolmatichew linnapeatitfiks jääb.

Peterburif. W a n a d e f o- ja l a e w a d e o k s j o n. 5. sept. peate ou ofsjon wääratud. fuis- mitu rannafaitse laewa, footilae- wad, fimeitfimeene ja 15 torpedo- laewa enampakkumise teel ära müüakse.

Eschljabinofkif. Nälja. Su- bermangu komisjoni arwamise jä- rele läheb Tsenburi fubermangu- nälqiwate rahwate peale 3 milj. punda wiija födqifs ja üle 1 1/2 milj. punda fenneiwiljaks tarwis. Loomad toitmiseks futub peate 7 mitjoni punda heinu ära, 10 milj. rubla eest.

Moskwa. R o m a n t i n e w e r e m a n g. 29. aug. lastis Dr. A. Zandamirou, nagu Nifh. Wefim. teatab. Moftwa miljonäri poja A. Keworkowi hirmuf, kui fee parajaste tema noore naefega teatud fimeitfimega mõõblitega tu- bodeti tagaft iõitis. Naefle ära födige õimeie fuuli, mis talle õiafse läfs. Kõundt ära minnes oli naefle itelund, et ta fauna ja poodidesse läheb. Palfja ou finni paundud.

Jekaterinburif. In- g l a i e d ja waleföödustus Ura- lis. Triamaani tunti Wenemaal alatiit wafe puudust ja weeti feda falkihinnatist metalli mujalt üsle. Uraalis ou aga feda metalli maa- pünes fiitlalt. Wene etteiwõtjad waatafiwad selle tööstuse kui tü- hife asja peale. Inglafeid, kes aastast 5--6 tagaft riffa Kõdõdmi maetöödustef ringkonna omanikkudeks fimewad, waatawad selle töös- tuse peate hoopis teifti. Hoole- tufesfe jactud etteiwõtet forraldati ja teati uus hurepäraline hula- tufe- tehas üsle, mille aastane töötus umbes 300,000 punda fimeu on. Etteiwõtjate inglaste puhbas fafu ou umbes 30 naef- fieringast tooni pealt, i. o. umbes 390 rubla iga 62 punda pealt. Mõnda toob fee "ühine tööstus" wälja- maa etteiwõtjatele määratumat fimeu. Nällegi meie endi etteiwõt- jate hooletus, et keegi hästi falkit- tööstus wäljamaalaste fätte lattu.

Ei ole koolifid. Algufootidesse astuda tahfjad ou Zaratowis 480, footides ruumi, aga ainult

212 jaoks. Jaroofawis: ou 150 lapie jaoks ruumid, aga palufefi- jaid ou 260 tulnud. Omfifis jääb fuurem hult. Linnafootidesse astuda footwiijaid wastundmata. Wjatka l. linnafootis ou 17 wastu wõetud ja 22 tagaft lükatud. Zimbrifis ou 800 last footi as- tumiseks endid üles annud, aga fuurem hult jääb ruumipuudufel wastu mõtma. Wiifama ou lugu teistes linnades, nagu Esch. ja Ch. teatab.

Wjäfani kub. K e e l d u d k o o s o l e f. Wene teled teata- wad: 19. aug. õhtu wõeti Konfki linna lähedal metfas, föjawäe lee- risolemise koba ligikal, kafafoof- olekult 7 wanemat alamohwitteri, wanem polgu firjutaja, föjawäes teenin endine metfa-instituti üli- õpilane ja 9 alamwäelift finni. Kõid teised koosolekul wiibijad alamwäelised footfiwad oma wa- hile pandud iteltimeeste margu- andmiste peate laiale. Kõid finni- wõetud micheb ou weneleked. Muutafsi nende hulgas ei ole. Nad faadeti Wjäfani fubermangu wangimajasfe. Reid fäidistatufte, et nad revolutfionilife organia- fioni liifined ou ja fee organiafifion mäsufilisi mõttäid föjawäes laiale laotab.

Jekaterinodarif. A n d e k s- a n d m i n e. Endifele Jekaterino- dari politfeimeistrit abifilele nime- ndunif Golowfote, felle ajutine födafobus poomifefurma mõdistis, aga fee otius 2 aastafes kindu- fiewangistufeks muredeti, ou nüüd täiest armu antud.

Esariffinif. Wlododor pidas 29. aug. "hirmut fõnet" nagu ta ife ennemalt oli lubanud. Ia ähwardas ja föimas riffaid, po- litfide, kohtumista, juutifid ja ha- rittaf. Ia feletas, et tema mitte riifitamiift ei ole tahnud toime panna, aga et riifitamine fiifqi wõinwat tulla. Kõhaliied elanifid palu- wad walitfufit, et riifitamiife tulefu wastu abinõufid tarwitufele wõetaks.

Moskwa. S ä b i o t f i m i n e. Maamatumagaafinis Trud oli 80. aug. juba kolmat päema labiofti- mine. Wõeti 1500 eff. raamatu- kfi ära, mis 1905. ja 1906. aastal otiwad trükitud.

Lätimaa

Aole torm Läänemeres. M. Weistinikute kirjutatakse Viibawilt: 27. aug. kell 10 homm. algas merel kole torm, mille jarmait la sõige wanemad inimesed ei mäleta. Weiti tüübis ladamas 21 tolli kõrgemale ja hakkas paiguti üle kallaste wootama. Looduslahti jäi ladamas täieste leisma. Väbiläimist ladama ja wakkali wahel jõudis üks aurulaew wawaga alat hoida. Lõhkus lõpetas ka see tegewus. Kuul tammiid on lõdudud ja palju metamarerjali merele aetud. Mahju määratu. Linnas on mitmes kohas aiad ümber kukkunud ja maja katused pealt ära wiidud. Vähebal olewas metias on palju puud maha murtud. Londoni, Tzettini ja Stopenhageni tähtajaliste kütudega laewad ei saanud merele minna. Kella kolme ajal juhtus ladama tammil õnnetus. Kolm üldipilast läkijawad sinna, et looduse jõu mäsiu waadeida, fuur laene aga tuli ja pühkis nad tammilt merde. Üks hattus wee pöörisesse ja kadus koke mere põhja. Teised kaks fuurifwad endid tammil juurde tagaü aidata ja taladeft jeni sinni hoida, kuni peostelaew appi tuli.

Kõhustatus, mida tähele panna tuleb. Viibawi rahukohunik mõistis Wibawsti Weistiniku trükitöja omaniku felle eest 25 r. trawibi maksma, et ta Väti heategewa jeltfi fuulufufed ainult Väti feesole oli trükitunud, kuna need fuubneri eesfirja järele ka wene feesleed peawad olema.

Kodumaa

Tallinnas. Gestimaa Mahwaharidufefeltfi dhtufurfufed algawad la faresolewal aastal jälle oma tegewuist. Mahwaharidufefeltfi dhtufurfufed on ju ainufene afutus Tallinnas, kus täiskaswanud noored inimesed oma algharidust täiendada ja laien-dada wõinawd.

Kurfufte tutuufufufes ja fuowi-

tufufes fiin mõned lähitefed teated felle lohta.

Kurfufed on afutatud laiemate rahuwaringfondele tawuif ning wafuta wofatffe niitbafsti meefte-fui ka naifterahwaid, rahufufe ja uhu peale waatamata, kui nad Gestii ja Wene feelt aga tugeda ostawad. Kurfufstel dpetataffe Gestii, Wene- ja Zafia feelt. Waks dpetamife eeft ei ole wõrdlemisfi fuur, mõddalainud aastal oli fee 6 rbl. pooltes aastas, aga, nagu fuuida, mõitfe Mahwaharidufefeltfi eeftifeiuf dpetamifu tulufufus weel alandada. Zeft niida rohket kurfufefit ofawdudjaid tuleb, feda enam on ka felfti eeftifeiufel wõimaluf mafu wähenada. Zellepärast tufufes tunguwal fuuwida, et haridufendudjaid rohket arwuul Gestimaa Mahwaharidufefeltfi dhtufurfufefest ole wõtafiwud ning et ofawdudjaid ife weel kurfufeftele uufi fuulajaid liigi toofs.

Wiljandis. Zeitma h a i g u s t e rohufefe poolft feifab Witjandimaa teiste maakond. wõrdle-tes efimefte feas. Zeda näitab la fee afjalugu, et meie fuufkam fiitmaarft Dr. med. Ottas kahel fuwel järjefitfik Wiljandis filma-haigeid rawitfemas on pidanud fäma. Nagu nüüd fuulene, on Dr. Ottas mõddalainud aastal lahe fuu juufkil 3000 filmahageit meie linnas wafu wõtnud ja neile abi andnud, kuna tänawu fuwel poolteife fuu juufkil 1682 filmahageit tema juures abi ofti-mas fäinawud. 23. aug. fõitis Dr. Ottas Tartufefe oma endifele elu-lohale.

Anifas. W o o n a m e e s t e elumajad — fõhtude p e f a p a i g a d. Gemalolijaid hu-witab wift küll küfinus, mifs fõhtudbi juft Anija mõifas omale feitwa peipapaiga on leidnud. Pea-fiflauibed piftu meie mõifateeni-jate elumajade peale heites wõib aga iganiks koke ofufufada, et furja tõde juur juft terwifoiufifelt wõ-mata wifefas forteriofufes peitub.

Mõifia moonakad ei ela mitte oma ette majades, waid folnes fuures fataruus, mis ifteifele lagi on ehitatud. Mendes fataruufes elab umbes 30 perefonda. Katar-mute wafu on üleüldine figde-

laut ehitatud, kus fõigi moonameefte fead fees on. Et moonameefte kutagile lohta ega luba ei ole fiiga wäija lafta, fiis on fead alati laudas finni ja fealaut laotab palawal ajal jälfi haifu elu-majade due peal laiali. Ei ole fiis fugugi iufe, et taife feas, fees päewad paha haifu fees mõdda faadawad, fõhtudbi fõige enne lahti peafis. Wälfajäigu fohafis on maja offa liffafst fuur afle maa fife faewatufid ja palgid üle pandud. See fõht oli fuwel täieste foristamata feifuforas ja näs nii hirnus, et wifefimne fannu pealt weel mõdda ei pefenud minna. Kui mõifas fõhtudbi lahti peafis, andis mõifiaomanik wafifefjale kufu haigete jaoks eraldi rawitfemife ruumi fife feada ja fõitis ife oma perega ära. Wafifefja wafis haigete ruumits ife moonameefte fabe-toolife forteri. Wäid on fee ruum, mis ifefowe ife 50 haige ära pidi mahutama, oma oftarbeks ammugi fiftaks jäänud, aga fuft mõifia fohas fuuremaid ruumifid wõtta. Adif moonameefte ei ofeks ka fellega nõus, et neid fõhtu-haigufe pärast ilma peawarjuta jõe-taffe.

Wändra. Kohalife pollumeefte felfti poolt pandi 27.—28. aug. näitus toime. Kwatw ifi-maft hoofimata oli rohkefte wäl-japanektuud igas jaoskonnas. Woomade jaoskonnas teidiwad ifeära-lift tähelepanemift hra S. Wirtufe Gestii maa tõngu loomad. Woomi oli enne näitufst iftefise antud peale 70, aga näitufefte oli 48 toodud. Hõbuifeid oli 29 näitufefte toodud.

Põllufõõfandufte jaosfond oli ifina wifefte, eht küll rohkefte wälja-panektuud wõis näha, aga fõif need oftiwad liig ifefufälged. Sige roh-kefte oli põllufõõfiftriftu ja miid mafinaid Wändra kaubatarwita-jate ifufufefe poolt wälja pandud. Kõnefid peeti näitufel ififtruftror Arro, fh. A. Rudi ja näsififtruftror G. Wälfbergi poolt. Pileitii oli näitufe päewadel 1478 ära müüfud. Ziefetufel 347 rbl. 62 kop., fuulad 233 rbl. 22 kop.

— 27. aug. peeti W. Wändra wallamajas Wäjdandute ifufufefe afu-taifife fuosofel ära. Zuhatufefefe wafitii hrad: S. Wirtus, G. Zets-

mann ja Th. H. Nubi, ndufoquuse waliti 5 iisut. Nii eestseisus kohale laupäeva muumi leiab, siis ohtus-
tati linaleemnetega weidelt fau-
belda.

E—berg.

Räpinast. W i l j a s w u s t.
Põllumehe hünne töö on warsti
lõpule jõudnud. Suweviljad,
peale kartulite, on koristatud ja
seilawad hünitus. On koristat
fidel aurumasinaga ära pestud;
saak palju wähem, kui eennemal,
peale 100 waka ei saanud keegi
wilja. Suwevilja saak ka fasowu
järele wähe. Minult heina fasowu
ja saak oli tänawu dige hea. Kõh-
wa wiljafasowu põhjuseks oli juuli
kuu pööd ja tanged kuunab. Tõõ-
liste palgad on dige kallid, 65
finti 90 kop. päew. Kõewa tödli
toodakse setu poole pealt ja Põet-
ri ümbrusest. Kufis käiwati siin 17.
ja 27. augusti wahel maha. —un.

J. Jägewalt. Jõgewa walla
ja mõisa omaniku krahw Man-
teuffeli wahel oli Põdja jõe sil-
dade tegemise pärast paar aastat
seletlus, mille üle Viiri kubermangu
walitus 8. aug. l. a. põhjusmõd-
telist otsuse tegi. Jõgewa walla
ringkonnas Jõgewa mõisa maa peal
kinnawad faks fuurt silba Põdja jõest
üle. Wälemate sildade juures on
mõistal hünred weineweskid, jillad on
aga walla teha olnud, kuna mõis
materjali peab andma. Et wallal
peale nende sildade weel neli wä-
hemat silba ja 16 teetoru teha on,
sellest hoolimata ei tahtnud mõis
sildade ehitamisel peanagu mingit
tulu saada. 1909. a. pandi tei-
sele fuurele jillale uus faas, mille
materjali waid kohale wõebas ja
peale pani. Wälemad hünred sil-
lad oli tarwis freispolitseile ettekir-
jutuse põhjal laudabega üle lüüa,
sest et peale pandud faane palgid
talafed ei olnud. Seaduse järele
pidi mõis materjali andma, seega
ka laud sildade faatuikeks. Et
krahw Manteuffelil Viiri kuber-
mangu hulk mõistad on, fumbas
ta walda Zaare mõistat, umbes 35
wersta tagasi sildade laudafid ko-
hale wõdama. Waid nõudis aga,
et ta oma fikelkonna piiridest
laud peab andma. Seda nõu-
mist krahw ei tahtnud, waid pani
wiimase wallale ette, et see metiaf
palgid Kuufiku wabrikuse wats,

fus laud lõigataks, mis walla
poolt jälle silla juurde pidiwad
wõetama. Ma seda paatunuit ei
wõtnud waid wastu waid nõudis
laudade andmist. Selle üle andis
krahw Manteuffelil wolintu parun
Engelhard freispolitseile faedute,
fus ta seletas, et mõistal omal
launawabritul ei ole ja sellepärast
walla peats hünitma paltsid
Kuufiku wabrikuse wõdama. Krei-
politseile tegi kommistari faudu wal-
lawalitusle kohufets palgid mõisa
metiaf Kuufiku wabrikuse wõdada
ja faalt laud silla juurde. Waid
ei olnud freispolitseile otseühe ra-
hul ja ndufoquu wolitusle põhjal
andis fohoomanif J. Truismann
freispolitseile ja kommistari otsele
peale faedute kubermangu walit-
hufesse. Nende päewade lees fai
wallawolintil faalt teate, et tema
faedufse peale Viiri kubermangu
walitusle terde oiafonnas järgmine
otfuf on tehtud, mis ka freispolit-
seile ja kommistariile on teatatud:
Teede tegemise fohustus on mõisa
ja walla wahel järgumist jasta-
tud: Wõis annab fõit materjali,
paftab metiaf ehituse juurde ja
faunab fõit otjekohed rahafidud
kulud, aga waid annab tödliks,
waluistab ja wend materjali ko-
hale, fus juures metiametali wal-
mistamifeks metfa ra. mine, taha-
mine ja faagimine arwatasse, aga
palkidest laundade faagimine mis
ifearalist teadmist ja abindufid
nõuab, ei ole talupaogade fohus.
Sellepärast peab Jõgewa mõis
sildade faatuikeks laud andma.

Wõnnast. Näitus. 27. ja
28. aug. preti Wõnnu Põllum.
Selti poolt põllutöö ja tödustuse
näitus ära. Kõbuid oli paari-
kümmet ümber fofnu toodud. Fari-
clajad umbes nõndatama palju.
Põllutädriftnu ja mafinaid oli
mõni üfifil wälja pannud, nõnda
et näitus illeilidhe wähe waatami-
fewäärilist walfus. Rahwast oli
wäga wähe, wist küll haawa itma
pärast. Näitukaas mængis maag-
were Helina felfti puhfprillide foor.

H. M.

Kuhjast. K a u b a n d u f e
f o o l. 22. aug. awati Kuhja
haridufelfti poolt Kuhja afutatud
faudandufefoot.

Wrwaste kih. Wafite Ants-

las afutafiwad 20 talupaoga efi-
mele rehepeffu ühifufe. Ühifus tel-
lis Carret ja Zons'i ifefiditwa au-
rufatta ühes peffumafinaga, mis
6 tuhat rubla maffab. Nii tuleb
iga ühifufe liifme ofamaks 300 r.
Kraagun on Wrwaste fikelkonnas
4 rehepeffu ühifust 46. liifmega.
Wõned ühifufed on weel afumifil.
Alle fõige on Wrwaste fikelkonnas
(9 walda) 18 auru-rehepeffumafi-
nat, fiis weel wee jõul ja hobule
jõuga peale 100. mafina tödta-
mas: nii pekstasse fiin enamiste
fõit wiili mafinate abil. Mes.

Sõmmerpalaft. Sõmmerpala-
mõisaomanif von Moller wiifis fel
fewadel Mufija, Põetri, Anne ja
Killi farjamõisa fõige inwentariga
parun Wachtenhagenile (Killa ligi-
dalt) ära. Uus omanif laofis
m. a. m. d. t. j. d. need 4 farjamõiat
fõit fruntidels mõdta, frumbi fuur-
tus 20. desfatiini ümber.

Parun tahab neid fruntifid ta-
turahaga põllupanga faudu ebaft
müüa.

Waabinaft. P e t j a d t ö ö -
l i f e d. Pafjad ümberfaundel mõis-
nifud tellifiwad fewadel Wene-
moaft tödliji. Nii tegi fa Wa-
bina von Zaimfon. Ta tellis neid
20 iisut. Heinatöö lõput löffi-
wad wenelafed fõdumaale fuhafid
pidama ja tödtafinaid findalaste
pärast „prasnitut“ tagafi tulla.
Mõisnif andis igale ühele tagafi-
tulefiks 5 rubl. fõiduraha. Niiid
oodataffe iga päew wenelafi tagafi
ja faiatie neid tihti Antsta waf-
fatis jarel, fuil wenelafi ei tule.
Nad on wiift fõige fõidurahaga
mujale tödte löinud.

Kiifast. Neli päewil haftafi-
wad fepad Kiifas freifkima. Frei-
fijad on mitu fada. Nõndufed,
mis nad awaldafiwad, on majan-
dustifed. Zenini teenifiwad frei-
fijad umbes 13 rubl. nõdalas.

Pärnast. Waidhõfti tellufote
wabriku afafia-fetts, fellel 10 mil-
joni rubl. eest afitiaid on wafja
annud, fai 1910. a. 896,449 rubl.
5 kop. faim. Sellest hünmaft lä-
heb fuurem jagu tagawara fapita-
lifs ja warandufe mõdgate fustu-
tamifeks. Afiffonärifide mafietafse
35 rubl. afitia pealt protfenta.

Tallinnast. Uus felfs.
Klaga Förg. Prom. Gaf. teatab,

afutataste Tallinnasse liikumata waranduste omanduse ja majaehitamise teiste, kes Tallinnas, tema ümbruskonnas ja linnataustse kohtades eestimaal oma liikmete tarwis korterit ehitab ja liikumata warandust lorterite jaoks omandab. Seltsi alustajad on M. Naakson, P. Põts ja P. Sellat.

Kohalised sõnumed

Waljema waluufskorra ärakasutamine. Kuna lehtede kuulimise järele olla oodata, et waljem waluufskord ka Viimimaal mõnes maakonnas 1. sept. ära lõpetataste.

Uimetus. Kohaliku iliskooli professor Wigorjew on Moskwas sealtse iliskoolist lahti lastud prof. Minakowi ajemete nimetatud.

A. Streik. Riichmanni rätiepatööliste, kes juba läinud reedel töd seisma jättiwad, ei taanud poolsti otewate tööde eest ühtegi talu. Tugusteadlaste nõuandumiste järele otustatiwad streikijad poolsti otewad tööd ära lõpetada, mida nad ka teemas. Ja teisi, tegiwad. Meilnädalal kehtis streik edasi. Streikijatega ühineiwad wälised Riichmanni juurde töötajad. Nüükt paar wälisi tödlist, nendeist üks Kätsepäde ametiühuse liige, on heas arwanud tööd edasi teha. Teised rätiepad on selle üle pahased.

X. Rõnõõhtute toimepanemise üle peetaste Marstise-Zõbra ja kohaliste tödliste ametiühustute wahel läbirääkimisi. Ejalgate plaani järele hakataste terwishoiu asjus kõnede peale, siis wõetaste weel järelekuulid ained kätte: Whistegewus, looduse teadus, tödliste hüminus ja hüminine ja alkoholiwastane liikumine. Mõnepidajatega otustati läbirääkimise astuda.

Tödliste ametiühinu liinud peawad sellekohase tunnistuse ettenäitamisel kõnede peale itma tähta, kuna selle läbi saadud tulud ühineuse tunnistuse järele arwates ühineuse fonda jääwad.

J. C. Kästööliste Abiandmise seltsi praksoosolek peeti

27. 28. augustil ära. Tehti otustuseid seltsi naabruks otewat steini parigate parast otewat franti, kui see müügi alla tuleb, ära osta. Nüükt ulatab Peterburi mulitanti wälja. Waliti wneliimelise komisjon, kes asja läbemaalt järele kuulaks ja kui frundi müügi ajaks enam praksoosotetult tofku ei iha futiuda, siis wõib komisjon iha eestituletega frundi ära osta. Maauegne seltsi tegeleme Xingiepatööliste lihtuise eimees M. Fabut on raskete haige. Ja oli seltsiie poluuefija hõte taatnud, et temale kuni aasta lõpuni igatuliit abiraha 6 rubla kuus määrataks. Hyde Villenagi ja Priisi ettepanekut otustati Fabutile mitte 6 waid 15 rubla igatuliit abiraha anda.

Eimees Müller andis naituise üle täiendawa aruande. Meilidme liisitule 748 rubla 77 kop. ja waljajumet 888 rbl. 79 kop. Zeega on selts naituise toimepanemiseiga 110 rbl. 2 kop. lahju taanud.

Waljemat waluufskorda on paljudes kohtades 1 aasta peale, 1. septembrini 1912, ei, piletatud. Hende kohtade seas on ka Viimimaal subermangu ka k o l i n n a ja maakonda, nimelt Tartu linn ukas maakonnaga ja Kiia linn ukas Kiia kreitiga.

Eesti ja Kura subermangu on waljem waluufskord ära lõpetatud, niitama ka Waiga, Wõru, Põljandi, Pärnu, Saaremaa, Wõnnu ja Wolmari maakonnas. **Wanemuises** eten toimaj, õhtul Wlumenthali ja Stadelburgi linnmangu Vanqud.

Kus tabaw, lõikaw nati, millel töde seljatugeteks, etus kiirelt lõimaid hindumustitla loob, keat on ifka midagi waadata, mis tigi tömbad ja waimustust fittimistab. Kui selles hindumustitlas pealegi wana maailma (Europa) poluuefipueit herraimehelitid peenitid meit itma (America) itig aritititit ja iitititit ka tabatiks muutunud elu-praktikaga tofku pörgawad, siis kujukene seltsit etu, mis nagu woolaw weel taljudele laugedes wahtu fittimistab ja piharad pikub, siis awaneb meile waatemäng nagu

midne tofe aares. Zeda tabatiks kana waadata. Longud on näitetitit, mille hindumustit nii wahu-tawalt itigub. Selle mänguga palub Wanemuise teater meile midagi õige head. Jäna õhtul eten-dataste tiifit müeste. Wimbagu nimelt waatama. Etendus oli juba etimelil format läbititifu õige hea, fardamisel on ta midagi parem.

Uuemad sõnumed

(Kootenädala itilewaade.)

Kiiewist. 1. sept. sai peamisteter **V. A. Stölöpin** linna teatris püdistuse ajal reuolweri fittitit haawat. Nüükt tungis woffitit läbi ja jäi itigroosse peatama. Waifja wõeti fittit.

Kiiewist. Meisari Majesteedi juuresolekul awati keiser Meilander II. auilummas.

Peterburist. Zeade, nagu steiks Wene walituis Zafia pan-fadeit riigiraha tagaif nõndum. tunnistataste waleks.

— Kaisterahwaste arstitaduse institutit 6 professori, kes fard ametitit lahti lasti, jätataste ametitise tagaif. Meiljate neitit awatataste ainitult noomituis, et nad õppijate freitgi waatu fittitit ei wõideldud. — 59 endist õppijannat on tagaif wõetud. Zeiste paluueid waadataste läbi.

Perfiast. Walititule wäed on nüüd wõidud taanud. Endine fidegi pögenes, oma fideleeri maha jättes, Kaspia mere äärde, kus ta maale on läinud.

Nowotcherkaskis lasti wangi Zchewidchento maha, kui ta pögeniuse katitit tegi.

Kiias elawad Zafia tagawara waelitid taanud kahu, et nad 15. sept. oma polkudeste Zafiamaaile ilinngu.

— Zõnnu, et Zafia tagawara waelitid Kiinast Zafiamaaile wae-titititititit on fittitad, tunnistataste waleks.

Portugalist. Anglizmaa, Zafiamaa, Aftiria Uuqari, Aftia ja Hispania on Portugaliasmaama pandud wabariititit fona õigeks tunnistatud.

Ajaloo Album

A. Orenkreini, A. Zaati, J. Hüti ja teiste juleit.

1897.

61

1171. 11. 7. 97. Drg on kuulnud, kuidas üks lastlane mind on sõimanud, sest et mina oma Eesti professuri patuvestirjaga nuteaduste last illeedi olla ära müüinud. 2369.

1175. 11. 7. 97. Drg on kuulnud, Zafja ringfondades räägitanud, et eestlastele ja lätlastele edespäi ainult Vene tähtedega midagi trükkida lubatakse. — See on wiististe ainult tähi kollitegemine. 2369.

1176. 12. 7. 97. Emund v. Zengbusch käis mulle jätustamas, kuidas Z. tulekahjuga lugu on olnud. Tema on tol ajal Viokkua kelti agent olnud. Tema olnud maksuise wastu, sest et oli tahtlane olnud. Missett annud freispotitsei tunnistuse, et asjad ühes majaga ära on põlenud, ja siis on selts summa wälja maksnud, mille juures agent kahju on ühes kannud. Z. olnud sühtlasi ema kaulutse kellesamas keltiis finnitunud, mille talle jätis aga kobe üles on ületnud. 2370.

1177. 12. 7. 97. Idenhur tõmbas Edditi prot. fessi lõnuni maha. 2371.

1178. 12. 7. 97. Magu äriaramatuteist näha, et Z. 21. 1. 94. 600 rubla ja 7. 3. 91. 200 rubl. minu kassast wõtnud, et Tartu pangas Rahni wekslid maksta. Asja läbi kassades selgub, et neid wkslid inuugi olemas ei ole olnud, ei mina, Rahni ega pank ei tunne neid. (Z. ei olnud siis enam ametis, aga kassameister uskus teda ja andis raha wälja.) Nüüd on aga kassakohutu kaebuse aeg määda. 2372.

1179. 21. 7. 97. Keis Pärnu, Wigala, Wiltjandi ja Wajaga laudu. Mõit magab magusi. Eesti küsimused kadunud. Ainult wenekeelne sõimataste. 2274.

1180. 21. 7. 97. Muberner soowib taluasse jõe konnimislaridett teadusi kelle kohta, mis talurahwa heaks mõisnikkude wastu sünnis oleks ette wõtta. 2375.

1181. 22. 7. 97. Hermann tahtwat Sindat ja Birnaltit ühendada ja siin näbalas kaks forda wälja anda. 2378.

1182. 26. 8. 97. M. Bühner, kes nüüd raimu äriajajades forda jalale kradib, käis Dönnisoni juures ja palus, et see Elewiti kontoris tuleks ja waataks, kuidas Z. neid asju on ajanud. Dönnison ütotas tulewat nädalal tulla. 2381.

1184. 30. 7. 97. Dönnison on täna kontoris olnud ja teatanud, et tema minu wõltsitud raamatuid mitte näha ei taha, sest et see palju aega wõtawat ja ta wõltsijast küsida tulewat. 2384.

1184. 31. 7. 97. Mina teatajin A. Hellatle, et mina tema toimetajate koosolekuteist eene osa ei wõta, kui minu teotised Zafalas, Birnaltis ja Sindas dienatud ei ole. Nüüd laan temalt kirja, milles ta mind weel raskemine haawab. 2385.

1185. 31. 7. 97. Drg tuli suure pahandusega minu poole kelle kirja pärast, mis ma Elewitus Eesti-Zafja sõpruse wastu kirjutasin. Ja jäi oneti kobe rahule, kui talle mõnda fündinud lugu jutustasin, mida kehte ei wõi panna. 2386.

1186. 1. 8. 97. Jäna Edditi kaebusest järelegi rahulohutus. Mina olla teda kassja asjus taimeanud. Tunnistajad tema poolt Goldmann, Martna ja Drg. Martna pidi üttema, et ta inuugi kobe juures ei ole olnud. Goldmann ei olnud midagi halba kuulnud, Drg jäeti küsimata. Edditi advokat Aan sai mina peale, et ta inuiguid tunnistajaid kufunud. Kaebdus mõisteti tühjaks. Nii wõids nimil aga halwaks minna, kui karnafel wiitit „tunnistajaid“ tunasse. 2389.

1187. 21. 8. 97. Olin Peterburis ja Peterhofis. Juhtusin minnes th. Hermanniga kofku. Tema soowib elawalt Eesti uhu-professori ametit, arwab aga, et ainult Kallas professoriks sünnis oleks. Hurt mitte, kes pealegi seda ametit ei soowimat. — Kuidas aga Hurtit kuulsin, ei olla ta seda ilalgi awaldanud. Hm! Järwastu lühelaks. 2391.

1188. 21. 8. 97. Mäilin pr. Wislowatowi waatamas. Temal ei ole Balti asjade kohta mingit hupi enam. 2392.

1189. 21. 8. 97. Olin Gustav Eipirri juures. Ma tema ei mõtle enam Balti peale. On Berliner Tageblatti kirjajataja ja elab ääna hästi. 2393.

1190. 21. 8. 97. Goremdin olla Sinowjewi nii faredaste tema Balti herrade sõpruse pärast ette wõtnud, et see tagasi lõidul Gathhinas rabandusele hurri. 2398.

1191. 21. 8. 97. Vene ringfondades arwatawat, et Balti nüüd täitwa weneustatud olla, nii et seal midagi enam teha ei olla. — Wenelane algab waimustulega, wähib aga pea ära. 2397.

1192. 21. 8. 97. Mäilin rahwatugemise maimit ja arendust waatamas. Keslawas alles poolteli! 2399.

1193. 21. 8. 97. Hurt kardab, et lastelased Eesti uhuprof. weel täija ajawad. 2400.

1194. 21. 8. 97. Tahtsin minister Detjanowiga Eesti professuri, põllutöö fooki ja Rahwaseitli pärast rääkida, aga ta ei olnud fodus. 2403.

1195. 23. 8. 97. Postimees läheb Tartu posti kaudu 1600 eff., Tallinnasse 300. 2406.

1196. 23. 8. 97. Küsitakse ütlemat poolt lasta ametilisel teel, mida talurahwa kaulse tuleks ette wõtta. Teatajin oma arwamist ja rõõgin weel. 2407.

1197. 23. 8. 97. Mehnung näitab, et lähe taaleri peale mõisamaad 5, talumaad ainult 2 waimamaad tuleb! 2408.

1198. 21. 8. 97. Zoowifin: See raha, mis Vatti talurahwa riigi hoiustasale pannud pandagu talurahwa teenistusesse. Ootetagu temaga kroonu toimetusele riitlittide mõisaid ja antagu nad talurahwaätte, kes teda wahest nii üheskoos harib, nagu seda Vdune-Benemaaf hea tagajärjega fathitud. Et mõistat enamiste juured wotad faatlas, wõiks selle rahaga asja juurel wiisil ette wõtta . . . 109.

Üksildus

(Guy de Maupassant.)

Minu wana sõber ütles mulle pärast seda kui röödmat lõunajäski poissmeeste seltsis olime sõõnub.

— Kas ta ei taha Elysei wäljadele jalutama minna?

Eäfime piffamisi fannuudes mõõda piffa alcert harwade lehtedega faetud puude wahel. Waifust fegas ainult Pariifi alatiife liitumise tume mära. Paras tuul puhus meie näkka ja muftjas taewas futenbas armuta tähtede fuidjeft tolmufst.

Minu faastlane hokkas rääkima.

— Ma ei tea, mispäraft, aga sõde on mul fiiu fergem kingata kui fufagil muja. Minu mõde nagu faawab. Heledad walguftiired tungwad minu mõistufefefje neil filmapiffudel paistab mulle, et ma on jumalikufst faladufest aru faan. Alken läeb aga jälle finni. . . ja fõit on oftas.

Katfikud warjud wälfufiwad mõniford puude wahel. Meie lähime pingift mõõda. Seal iftus paarifene fõrwu ja fufas ühefs mustafs tükit foffu.

Mu sõber ütles:

— Halast mifewäärilifed inimefed! Ma ei tunne nende wafstu mitte wafstufufe tundmufst, waid purita haleduft. Kõigift inimefe elu faladufest olen ma ainult ühe ära mõiftnud: meie elamife ja olenife piin fõifab felles, et meie igawefte üffi oleme, ja fõit, mis meie teeme, feda teeme felles, et felleft üffidufest peafeda. Waata, fa need armas: tajad paarifefed pinkidel lahtife taewa all oftiwad wõimalufst, nagu meie fõit, nagu fõit elawad olewufed, wähemalt filmapilgufzgi oma üffilufte eelt peafeda, aga nad on ja jääwad igawefte üffidufefef, niifama kui meegi.

Ühed inimefed tunnawad seda rohkem, teifed wähem, fee on fõit.

Mõneft ajast faadift kannatan ma juurt piina. Ma olen oma hirmufst üffidufst wärfama hafanud, ma olen temast aru faama haffanud ja tean et ei feegi, — kas faad aru, — mitte feegi maailmas ei juuda teda lõpetada. Kõit meie faifed, kannatufed, fõidame tungid, fõit meie hualte hüüded, fõit meie laifutufed jääwad afjatafs — meie oleme ifta üffi.

Ma katfufin fiiu fita jalutama, et mitte kodu

minna, — mind piinab nüüd minu fõteri üffidus arafannatamatalt. Aga fa fee ei aita midagi. Ma räägin, fina fauled, meie läheme kahelofi, fõrwu, ühes, aga mõlemad oleme üffi. Kas minust aru faad?

„Õndjad on walmufst wafsed,” ütles firi. Nemas ei ole õnne warju faotanud. Nemas ei tunne meie üffidufse häda, nemad ei hulga eluelt niifufst nagu mina, ainult fõimarnufkadega inimete fõlge partufes, ilma rõõmuta ja ainult selle läbi egoiftilift lafu faades, et oma igawefest üffidufest näed, temast aru faad ja ilma ofjata tema päraft kannatad.

Sa mõtle, et ma olen hullufs läinud. Efs mõtle?

Kuule aga! Sest ajast faadift, kui ma oma elu üffidufst tundma haffafin, poistab mulle, et ma fga päewaga ifta rohkem mingifugufefef pimedafse fõidufte wajun mulle äärt ja ofta ma ei näe ja ault, wõib olla, wäljakäifu ei ole. Ma fõin feal, aga mul ei ole ühtegi elawat olewufst fõrwal aga faafas. See feller on meie elu. Wahel ma faulen fara, healefif, fifa. . . Ma rattan fõifkandu fõbades nende poole. Kuft nad aga fõstawad, seda ma kuuagi fõindafte ei tea. Ma ei juhtu fellef: giga fõffa, ma ei leia teife inimefe fõit pimedufes, mis mind õmber piirab. Kas faad minust aru?

Oli inimeti, kes mõniford felleft hirmufst faunatufest aru faawad. Üffired de Mufet hüüab:

„Kes feal läheb? Kufjub mind! Ei feegi. Üffi olen, nagu ifta. — fõit fõit üfs. Oh üffiduf!”

Temal oli fee aga ainult filmapilfne fahtlus, aga mitte täeline fõindus, nagu ta mul on. Tema oli fauletaja, täitfis elu wiirafufefega ja unifufefega. Tema ei õlnud kuuagi nii üffi kui mina.

Gufaw fõaubert, fee fõinfe maailma fuur õnnefu, fõit et ta üfs wähebefst fuurteft nägijateft oli, fõitafas fõrd oma fõbraunale jãrgnufsed meeleheitlikud fõnad:

„Meie fõit oleme fõrtbes; feegi ei faa teifefst aru.”

Ja. feegi ei faa teifefst aru. Üfsfõit, mifm õlleme, räägime wõit teeme — feegi teifefst aru ei faa. Kas miferera teab, mis nende tähtedepeal fõnnib, mis nagu tuleterad ruumis nii fõugele on laiale wifatud, et meie ainult weifefst ofa meift näeme, fõna teifed armwata hulga lõpmata fõugefes ära faawad. Aga wõib olla, need tähed on üfsteifele nii ligidaf, et nad üheainfa terme ofad on, nagu ühe feha molekulid?

Ja nagu ma ei tea, mis nende tähtede peal fõnnib, nii ei tea fa inimene, mis teifes inimefes fõnnib. Meie oleme teineteifefst fõugemal kui need tähed, ja mis peafsi — oleme rohkem lahus, fõit mõde on põhjatu.

Mis wõib fõledam olla, kui fee alatine olewufte fõffupuuatunine, fõffuufes wõimalata on nendega ühte fõlada. Meie armafame nii, nagu olefime lähedale üfsteife fõlge needitud, aga fõfa

wälja sirutades ei wõi meie ühineda. Piinaw ühinemise tarwidus närib meid, aga kõik meie püüded on asjatud, tungid wiljata, südameawaldamised kasutad, kasutatud wõimatud, kallistused tühjad. Meie tahame lofsu sulada, aga kõiksidi meie püüete juures ainult põrkame üksteise wastu. Mina tunnen ennaft kõige rohkem üksi olewat, kui ma oma südame teisele inimesele annan: siis saab see wõimata ole! mulle filmanditawamaks. Waata, tema, see inimene, ta waatab minu peale oma selgete filmadega, aga tema hinge nende laga ma ei tunne. Tema kuulab mind. Aga mis ta mõtleb? Ja, mis ta mõtleb? Kas ta tallest piinast aru ei saa? Wõib olla, ta wiljab, põlgab mind, naerab minu üle? Ta kaalub ehk kõigi mu sõnu, mõistab lohut, mõistab mind hullu, peab mind rumalaks? Kuidas wõiks teada, mis ta mõtleb? Kuidas teada, kas tema mind ka nii armastab, nagu mina teda, ja mis ta weikeses ämaruses peafes liigub? Teise olewuse tundmata mõte, warjatud ja waba mõte, mida meie ei wõi teada, juhida. taltsutada aga wõita, on hirmus saladus.

Ja mina ise? Püüdnud ma ennaft küll teisele anda, kõiki oma hinge üksi lahiti teha, — mul on see onniti wõimata. Põhja peale, kõige põhja peale jääb minu „mina“ salaline nurgakene, kuhu keegi ei tungi. Keegi ei suuda teda mõista ega minna sisse minna, sest ei keegi ei ole minu sarnane ja keegi ei saa teist aru.

Kas ja wähemalt praegusel filmapilgul minust aru saad? Ei. Sa pead mind hulluks! Sa paned enesele küsimise ette: Mis tal on? Aga kui sul kunagi forda läheb, minu hirmsasti ja peenestest kannutustest aru saada, siis tule ja ütle ainult: „Mia jain finst aru,“ — ja ma olen onniti filmapiil aegagi õnnelik.

Naesterahwad isearanis tunniwad mind oma üfsidust rohkem tundma.

Oh, häda, häda! Kuidas ma nende pärast olen kannatanud! Nad äratasiwad minus sageks mine wale lootust, et ma üksi ei ole.

Nii armastama hakkad, siis paistab, et laiemaks lähed ja sind mõtab mitte-minu sõdus kaisu. Kas tead, mispärast? Kas tead, kust see suure õnne tundmus tuleb? Ainult sellest, et enam ennaft üfsikaks ei loe. Üfsidus paistab lõpnud olewat. Üfsisugune hale efitus!

Naesterahwas tunneb veel enam piina kui meie selle igawese armastusendude pärast, mis meie üfsit üsant närib: seefama naesterahwas ongi uuistuse peawale.

Sa tead magusaid tundiõid, kui selle piffajuukselise wangistama olewusega, sellel waated üksi juba meid hulluks teewad, nagu näo wastu wastu seiid. Põdrane rööm udustab mõistust! Imeline luuleline ilm piirab meid! Paistab, et waat nüüd ma sulan selle naesterahwaga lofsu. See paistab aga ainult. Pärast nädalasi ootamise lootusi ja waleröömuõid ma tunnen enese veel enam üksi olewat kui enne.

Üfsidus kaswab pärast iga muu, pärast iga kasutust. Ja kui sole, kui piinaw ta on! Ennetaja Sully-Prudentine ütleb:

Kõik hellastused on ainult tondid tungid,

Armetu armastuse wiljata koid

Kehade ühenduse läbi hingefid lofsu liito.

Ja pärast — jumalaga. Kõik on lõpetatud.

Meie waawalt tunneme veel seda naesterahwa, kes filmapilguks meile kõik oli ja selle südame mõtet meie kunagi teada ei saanud.

Yegi neil filmapiikudel, kui meie paistab, et meie olewuste saladuslikes lofsu-kõlas, täielises seowide ja rüüete ühinemises selle naesterahwa hinge sügawusesse oleme tunginud, awalbad meile üks juhtumisi sõdus sõna, et meie iseenasti retame, ja walgustab nagu wälf õffel kuristikku, mis meie wahel seisab.

Ja siiski, ei ole midagi paremat, kui need sõdud armastatud naesterahwaga, — waifed sõdud, kui ennaft juba peaeegu selle läbi õnnelikult tunned olewat, et see naesterahwas sinu ligi on. Rohkem ei maffa nõuda, sest kaks olewust ei sula kunagi ühte.

Mis minusse puutub, siis olen ma oma hinge kõigi eest kinni pannud. Ma ei räägi kellegile, mis ma usun, mis ma mõtlen, mis ma armastan. Teades, et ma teleduse üfsiduses olen mõistetud, waatan ma hälmalt kõige peale ja ei awalda oma arwamisi. Mis on minul wõdraste arwamistega, tühid, lõbude ja usudega tegemist. Ma olen oma wõimata kõige wastu. Minu nägemata mõte jääb teadmataks. Mul on igapäewafed laused ja wastused harilikke küsimiste peale, ja naeratus, kui ma wastata ei taha.

Kas minust oru saad?

Meie olime kõik piffa puistee ära läinud, kuni wõiduwirawateni. Mu kaaslane rääkis piffamisi ja veel paljusid muust, mida ma ei mäleta. Wiimaks jäi ta kõrg: granitiõst obeliski ette seisma, mis Pariisi uulitsal oli. Tähtede paistel wõis ainult piffa Egiptuse nägu filmata, mille kälgbele imeiiffude tähtedega tema ijanawa saatus oli üks kirjutatud. Minu sõber näitas äkistelt kõrga selle obeliski peale ja hüüdis:

— Meie kõik oleme nagu see kiwi!

Ta läks ära, ilma et sõnagi rohkem oleks öelnud.

Kas ta jooibnud, hull wõi tark oli, seda ei tea ma praegugi. Wahel tuleb mulle mõttesse, et tal õigus oli, wahel aga, et ta hulluks oli läinud.

Walge wanne

ehk wiimased luttani - lapjed

Magupäratine jutustus Saawa ajaloost netjas jaos. H. Zaal

„Kuidas? Teie riinijste tema paberid, kui terwe jeltsfond koos oli, ütlete Teie, ja nõudjite

feal juures veel tema teo üle otsust? Mutdas läheb see kottu? Kas siis teegi nende kirjade laitsumise peale ei mõdetnud, kui nad tähtsad on? Ja kui see nii suure rahuga mõis siindida, misjuures asjas tekitab siis Teie haruldane julgus, et laulu peale panna?"

Jällegi oli segavereline kohmetu. Ja oli enasti oma sõnadega määsinud. Aga see ei pannud tema walekaimu-kunstile veel viiri. Nattu toibus ta sellelt kohmetuselt ja luiskas edasi:

"Enne olin ma tõik wandeletõrjitud nelja tuule poote laiale peksnud, siis tulid ma wanamehe üle otsust nõudma. Nii oli see."

"See ei olnud jälle Teie asi?" rääkis ametnik wahela. "Sellega olete omaaopolitiseelt ja ilma kutimata walitistele wahela tähtsind, mida ma kangeste pean laitma. Siiski tahan ma waadata, mis need asjad wäärt on, ja selle järele peab ta Teie pall olema. Olete juba enasti kaitsekomisjonile üles andnud?"

"Weel mitte," waastas mees libedalt.

"Seda küsitiin ma ainult sellepärast, et teada saada, kust Teid edespäi leida wõiksin. Pantamis on Teil wahelt wiljakatu isäpõld kui siin: Teie mõistate, mis ma mõtlen. Ma tahan hoolet saada, et walitus oma tähtsapanemist Teie poote pöörad. Siis ta jäägu sellega. Nüüd mõite minna."

Wandudes rühutas sinjo läbi metia kodu poote. Mis oli tema hoolka teenistuse pall? Kui ta ameti niigi palju kätte oles jäänud saada, et resident wanamehe ja selle kaitse wangi wõtmise tema hoolet oles jättnud, siis oles ta wähemalt oma põlewat kättemaksuise wihiagi wõtnud kustu-tada. Nii magus oles talle olnud, neid kätte enese ees wingerdamas ja aruu palumas näha, kus ta neile oles wõtnud hülida: Waatke, seda olete Teie oma kangekallusega ja häbemata julguisega ära teeninud! Ka teegi oli wette kullunud, palgast polnud juttugi. Ja oles pidanud laps olema, kui ta nende residentide sõnade peale lootma oles jäänud. Kes ei teadnud, kui piffamisi walituse asju oeti ja kui kiti ta tajuusega oli! — Aga selle eest tahtis ta nüüd oma fäe peal enese eest hoolet saada.

Talle tuli ätiste kuldala meelde ja selle fees peidus olew kallis wana. Selle pidi ta üles otsima ja oma kätte saama, enne kui teegi teine wahela jõudis. Nüüd teadis ta, mis tema elumene eesmärk oli. Selle juures käis tal veel ta üks teine mõte peast läbi. Siinamale oli ta oma teenistuse walitistele pakkunud, millede eest ta mitte hoolet taju ei leidnud. Miks ei wõtnud ta seda fõrd teisel pool kaitsta kaitsejelmalt ära tarvitada? Aga ta oli oma kirjad juba ära andnud. Mis nüüd teha? Nende eest oleksiwad maa hured wahelt palju kuldala kottu pannud. Ja firistas oma inetruid hantaid wiha pärast, et ta selle peate mitte enne ei olnud mõelnud.

Künned plaanid käiswad ta peas ümber. Nende kestel keerlesiwad ista ta kirjad, mis ta resi-

dendi kätte andnud, ringi. Ja läks ista wahela-mate, kui ta selle peate peale mõttes, et ta tõik need asjad palja hea sõna eest kaitst ära oli andnud; aga tas neid siis wõimalik ei olnud jälle kätte saada?

Ja jättis oma kodureisi pooleli ja hakkas plaanijid sepiitama. Wida laenui ta selle üle oma pead mürdis, seda rohkem walutis ta peas üks mõte, mis talle aegamööda ta wana rahu jälle tagasi töötas anda.

Ja petis enese kõige oma hobusega metia-padrifuse ja hakkas ähtut ootama.

30. Kardetaw ist.

Resident van Montak oli täna tõik weitemad ja suuremad asjad teie fõrta peale edasi lästunud ja oma birootunni rutemine lõpetanud kui muudu. Praegu istus ta ühe lastitöödud passu protokolliraamatut ees, mis ta wanade tolmunud ja tõdu-deist läbitöödud paberipakkide seast riulilt wälja oli otjinnud, ja muris fealt oma ameti eeskäija administrawitawist otjuid

Kuuse otjuniise järele oli ta wiimaks leidnud, mis ta kätte tahtis saada. Ja inestus ei olnud mitte weike, kui ta nägi, et hindu digust oli lõnetennud. Templiwaht, Brahma Raja, oli tõepoolest Wandjernašini kultani kuttamõistetud Tipo Megoro Kanat (komo tiitrefeie oma juurde wõtnud ja selle eest oma pea juures tõotuse andnud, et ta oma terwel eluajal kuuagil pool eaga sellele, ei mitgi wõrnul, selle tiitartawie seistigi ei awalda. Et ta seda tõotust nüüd mürdnud oli, paistis juba lihtsalt sellest wälja, et sinjo de Moor sellest asjast ütleliise teadis lõneteda. Kust wõttis ta muudu oma teadmised?"

Ja helistas. Teener ilmus põtwede peal.

"Herra Metielaar tulgu siia!"

Kuusele aja pärast astus misjonär ükse.

"Kas Teie tunnete Brahma Rajat?" küüis ametnik lähidalt.

"Ei tunne, mu herra."

"Aga templiwahti?"

"Jah, mu herra. Olen teda fõrd näinud."

"Kus?"

"Tuhande templi sinna waremetel. Ma käisin fõrd neid wanni waremeid waatamas —"

"Olete teinud ta rääkinud?"

"Jah, mu herra."

"Mis asjade üle lõnetefite temaga?"

Misjonär arwas, et ta wali ifand teda tema endiise otuse pärast paganate fõhta pilgata tahab.

"Meie lõnetefime usu-asjade üle."

Resident naratas.

"Seda oleksin ma pidanud üegi arwama. Aga selle järele ei käisind ma. Minu itanis on istii see fõne wäärt, mis kuduagi wiisi tähts on, näitufeks, tõik, mis walitistefie puutub."

"Küüguisid asju ei pundutanud tema poote lõnagagi."

"Mao Zeie tema juures ka mitte liht noort tütarlast ei näinud?"

Misjonär pinnastas ära. Ta ei mõistnud enesele ära seletada, mistarvis resident niisuguste asjade üle teatust nõudis. Oli temal wabalt tema ku waimuliku mehe wastu mõni paha plaan mõttes?

"Ma olen küll liht noort tütarlast templi-ruundel näinud, aga ka ainult näinud. Mõnetenud ei ole ma temaga mitte."

"Aga wanaale teletas Zeie omalt, kes ta olla?"

"See polnud ju võimalik, sest ei ma seda last alles siis weel nägin, kui ma ära, olin tulemas."

"Mis tundmused on need inimesed Zeile ja rele jäänud?"

"Mudas wõin ma liiritele nägemiste järele tundmuseid kõneleda?"

"Ma mõtlein selle küsimisega ainult, kas nad walgete inimeste wastu waeini näitawad, walit-juuri põlgawad ja muud sellelarnast?"

Ma waimulik oli rõdunud, et ametnik mitte tema eraasjadele ei tahtnud tungida, ja selle tänuks tunnistas ta peaaegu liigutusega:

"Ma pean oma häbiks tunnistama, herra rei-
dent, et mul tõe poolest ületõhus oli. Zeie wastu
lord paganate üle waieldes. Ma ei leidnud selle
pägana juures midagi paremat loomida, niipea kui
mere udu kõrwale jätame ja ainult inimeste peale
waatame. Wanatimehel on kõigiti liipsed mõtted
ja mis kõlbatused elusis, moralistid puutub, tõr-
ged ideadid, milledeist üegi ristiuskumene ei pruugiks
häbeneda. Tema ilmarwaade, midagi pagana lei-
tusloost, on laimata ja ta teadmine rohke. Mui-
ta mitte pagan ei oleks, wõiks ta wõiga auwäärt
tehtsfonna-iiuge olla."

"Seda küid pole mul tarwis teada," rääkis
van Koonfats misjonäri woolandile kõnele lõpu-
lehes. "Mis mõte on temal walitfuge kohta?"

"Ma usun, et ta parem teadusefäärtja on kui
palju neist, kes endid walitfuge lõpradeks lii-
dawad."

"Miste? Liit on mõrt tunnistajata. Tunnis-
tuur anda wõib ääri teadmine. — Aga olgu, siis
on Zeie arwamine wähemalt tee, et see wana me-
hite walitfuge wastu waeini südamis ei lanna."

"Miks ma temalt küsin, ei anna kõige wä-
hematgi asja, tema juurest walitfugewaenulisi mõt-
teviisi otilda."

Ametnik pöristas sõrmedega wastu lauda, lina
et ta selle peale midagi oleks wõtanud. Siis kü-
sis ta äkiste:

"Mudas teistab nüüd kirjakeletusega, mis ma
Zeie hoolde ualdatain? Mui kangelis olete ümber-
panemiseks jõudnud?"

"Juh täna weel, mu herra, tahtsin ma peale
hakata," fogeldas misjonär.

"Mis? Zeie pole siis weel hakatustgi teinud?
Arwate küll, et sellega wiimase päewani aega on?
Mas ma ei tohi kuulda saada, mispärast teie selle
asja wiimasele ritta olete ajamid?"

"Kende firjade ket tarwitab" weel hea jaqu
Zurkandeeia teele tundmise laiendust. Ma pean
paraku tunnistama, et ma Zubaneia teelest, mil-
les need tehed on kirjutatud, mitte ühti oma jõuga
jaqu ei saa, waid wõõra abi pean tarwitama."
(Järgneb).

Wastaw toim. K. Turp. Väljaandja J. Tannenthal.
Tegefti toimetaja M. Koffar.

Hoiatus!eks!

Meie tuntus Ideal-Feep jaab mõne nurga wahitu-poolt
järele aimatud, kes uimse Ideal tarwitawad, et oma wõartfuta
fampa publitfuntis facka määrda.

Et ennat petuie eelt hõda, pange oimise laures poolega
tähele, et igal talil meie wabritu nimi **Avance** peal on, uimse laiale
sõit teieid fõrdid tagasi. Kõnetfitta Laborat. Avance Riias.

2 oktoobril 1911 a.

loosimine

waeste laste heaks!

Peawõidud 1 wõit 6400 rbl., 11 wõit
100 rbl., üheidse 120 wõitu 1500
rbl. auarus:

Bileti hind hind 25 kop. Posti laudu
laotes, laotamise tuludega: 4 piletit 1 rbl.
15 kop.; 6 piletit 1 rbl. 72 kop.; 10 piletit
2 rbl. 85 kop. 1 u. e. Wõitade nime-
fistja fannufits peale lootumist on tarwis
3 kop. nunde liada. Adress: r. Вилья,
Лифля. губ. Члену сов. М. С. Д. П. Вд.
укр. Императорцы Марии Феофановны
К. М. Ясану.

Olewiku

tellimiste wastuwõtmine 11 poolaasta peale
• • kestab edasi. • •

Leht maksab 1 sept. a. lõpuni

postiga 130 kop.
postita 110 kop.

Ennejaid, kelle tellimise aeg aukuisti kuuga lõpeb, palume tellimist kohe uuendada, et lehe saatmises wahet ei tuleks.

Septembri lõpul

hakkawad Ajaloo Albumis endise Olewiku tšerjuripooquad ühes tšerjur Jõgeweri aäremärkustega ilmuma, mis meie ebrahmuistlaste telgitagusesse tegewusesse walguist heidawad ja rohkesti huwitust pakuwad.

Suuremenna

A. SAALI

poolt, kes praegu todmumaal wiibib, on huwitawaid reisirakelusi loota.

Kaasannetesle,

mis meel ilmunuta, mahutatakse muni jaoas huwitawad ilufirjanbustliki tööfid.

Uued tellijad

jaawad kōid jeniini ilmunud kaasaanded, jeniinana fui tagawara jätkeb,

hinnata kaasa.

Lehte mõib igast kuupäewast algades tekkida, aga nōnda, et tellimise aeg terve kuuga lõpeb.

Ärastusega

Olewiku toim. ja talitus.

Opipoisli

Aufait perelonnait tarwitakse naha ja teras tauplusekse.

Raubaheowis nr. 23.

Lokomobil

kähe tšilindriga, 36 hobuse jõuline, on odawaate

müüa

Peterburi uul. nr. 17 Bergmanni juures

Hea töö! Täieline wastutus!
Odawaat hinnad!

**Kōid potisfepa=ametis
ettetulewad tööd**

teen täielikult nagu: glaseeritub ja ilma glaseerimata fahwilt-ahjud, fustifikult ruttu soojaks minewea isemise ehitusega wähe puid tarwitawaid plititid hästi fupfetawate praadiahjudega ja kōisjagu paranuse ja uute ehituste abjutoõid

Heinrich Matzee.

Kōõsi uul. 15.

Kõistkooli hari-
dusega **noormees**
otõib kōhta: kontoris, kantseleis ja juu. Annab tundiõid kõigis kōistkooli õpewalades. Kõikunõid selle lehe tal. N. tähe all.

Kõige odawam
kirjutusmat. ja pudukauba

ostukoht Tartus on Maatuse uul. nr. 3, wastu Majand. Nõijust.

Dr. Kengsep

mõtab kōisjaguõid haigõid, iserantis

nahahatõid,

meeste- ja naesterahwa

suquhaigõid

iga päew wastu, annab ka kirjalisult nõu. Tartus, Jaani uul. nr. 6.

Ribelk. postimehi

palume lehepakid edespidi Olewiku abikontõrist Raatuse majast ära wiia.

Talitus